

Kunst in de provincie: Noord-Brabant

Met een krappe 2,5 miljoen inwoners en een almaar stijgend aantal toeristen is er in een van de meest uitgestrekte provincies van Nederland behoorlijk wat reuring. Noord-Brabant is sterk verstedelijkt maar vanuit die druk op de stad wordt het platteland dynamisch ontwikkeld als - letterlijk - uitloophetgebied hetgeen onder meer mooie initiatieven op het gebied van kunst en cultuur oplevert. In onderstaand artikel

ditmaal niet de 'usual suspects' als de grote musea in de Brabantse steden die tot de top van Nederland behoren maar de kleinere lokale initiatieven die de moeite waard zijn om te bezoeken.

Door Tine van de Weyer

Ruïnepark, overzicht, foto René Kortens

BKCC: de spin in het Brabantse web

Spin in het web van de kunst is het Brabants Kenniscentrum Kunst en Cultuur (BKCC) dat vanuit het Hart van Brabant in de hele provincie projecten initieert. Het BKCC is van oudsher de provinciale bemiddelaar bij beeldende kunst opdrachten maar met het in elkaar storten van die markt door de economische crisis, heeft het BKCC zijn bakens verzet en is het kenniscentrum meer en meer aanjager in innovatieve nieuwe kunstontwikkelingen. Niet wachten op de vraag maar het aanbod scheppen is een nieuwe benadering om de kunst het veld in te krijgen. Letterlijk. Want met het programma *Landkunst* zijn bijzondere producties gerealiseerd en verbindingen gelegd met andere terreinen. De insteek is om land, stad, natuur, erfgoed, cultuurhistorie en hedendaagse kunst samen te brengen op eigentijdse en historische ontmoetingsplekken, op plaatsen waar bewoners en bezoekers, recreanten en passanten elkaar tegenkomen. Centraal daarbij staat de *genius loci*: de geest van de plek. De kunstwerken zijn in principe speciaal voor die plek bedacht en gemaakt. Ook in eigen huis aan de Spoorlaan in Tilburg zijn doorlopend thematische tentoonstellingen bij BKCC te zien. www.bkcc.nl & www.landkunst.nl

De Pont, Park, Kunstpodium T en Lustwarande

Sinds het Museum De Pont in 1992 met een internationale keur aan kunstenaars haar deuren opende kwam Tilburg op de culturele kaart te staan. Binnen afzienbare tijd zal de aimabele directeur van het eerste uur, Hendrik Driessen, terugtreden uit 'zijn' museum. Voor de kunstwereld in de regio valt te hopen dat de nieuwe directeur zich net zo coöperatief opstelt als dat op dit moment onder de huidige directie het geval is. Want meer en meer weten de stad en het befaamde museum elkaar te vinden ook in de samenwerking met regionale en lokale kunstenaars. Een laagdrempelige en toegankelijke benadering waardoor De Pont veel credits in de Brabantse kunstwereld weet te verwerven. www.depont.nl

Samenwerking bijvoorbeeld met een kunstenaarsinitiatief als Park dat op een steenworp afstand eveneens aan het Wilhelminapark is gevestigd in de schitterende voormalige Goretti-kerk. Park wil een middenpodium zijn en zet zich daarvoor in door een tentoonstellingsprogramma dat zich richt op actuele ontwikkelingen binnen de hedendaagse kunst én op kunstenaars met gedegen ervaring en bewezen kwaliteit. Er wordt plek geboden aan regionale collega's maar ook aan landelijk of internationaal opererende kunstenaars. Het streven is om een gunstig productie- en vestigingsklimaat voor beeldend kunstenaars uit de regio te realiseren door deze in contact te brengen met een (inter-)nationaal netwerk en zinvolle allianties te zoeken binnen en buiten het culturele veld. De organisatoren staan daarbij open voor suggesties en plannen van derden. Met een vloeroppervlak zonder obstakels van ruim 200 vierkante meter en een hoogte van 8 meter is de ruimte van deze voormalige kerk ronduit overweldigend en buitengewoon geschikt voor (sculpturale) installaties van groot formaat. Zoals wordt aangetoond in de enorme ruimte vullende installatie *Ruïnepark* van de kunstenaars Tim Breukers en Jop Vissers Vorstenbosch. Een hybride samenspel van sculptuur en schilderkunst waarin de monumentale ruimte op een onorthodoxe en humoristische manier door de jonge kunstenaars naar hun hand wordt gezet. Alles kan, alles mag. Naast traditionele materialen als klei, hout en verf worden ook doe-het-zelf-materialen als tempex, porschuim en tape ingezet en ontheiligt het tweetal op een humoristische en collage-achtige manier de voormalige kerk met een fascinerend 'Gesamtkunstwerk' waar de energie vanaf spat. www.park013.nl

Kunstpodium T is een ander interessant initiatief dat sinds 2008 in Tilburg zijn bakermat heeft. Met het innovatieve Leerling/Meester project waarin ontmoeting, samenwerking, netwerken en zichtbaarheid voor een nieuwe generatie kunstenaars centraal staan, ontwikkelt Zeus Hoenderop en zijn team een programma waarin de relatie tussen startende kunstenaars en de kunstwereld tot stand wordt gebracht. Tijdens het Leerling/Meester project worden afstuderende Fine Arts studenten van diverse deelnemende kunstacademies aan bekende hedendaagse kunstenaars gekoppeld waarbij telkens drie à vier studenten min of meer thematisch met elkaar en de Meester-kunstenaar exposeren. www.kunstpodium-t.com

Specifieke sculptuurtentoonstellingen komen sinds 2000 aan bod in het Barok bos De Oude Warande waar Fundament Foundation sindsdien iedere drie tot vier jaar dit bos transformeert tot podium voor Lustwarande. Onder de titel *Lustwarande '15 - Rapture & Pain* zal van 29 augustus tot 25 oktober voor de vijfde keer deze internationale (gratis toegankelijke) buitenexpositie plaatsvinden. www.fundamentfoundation.nl

De Cacaofabriek

In Helmond is sinds 1993 de Cacaofabriek de culturele hotspot. Kunstenaars wordt een werkperiode geboden in de voormalige fabriekruimte met een expositie als einddoel. Het publiek kan op die manier het werkproces van dichtbij volgen. Nadat het gebouw in 2008 voor een deel afbrandde kocht de gemeente Helmond het gebouw en liet het karakteristieke 19^e-eeuwse pand op een prachtige manier door CEPEZED architecten tot een multifunctioneel gebouw renoveren. Momenteel is er voor de beeldende kunst 400 m² bestemd en zijn er naast het Kunstinstituut, een filmhuis, poppodium, brasserie en veel creatieve bedrijfstjes gevestigd. Het kunstenaarsinitiatief organiseert jaarlijks gemiddeld 20 tentoonstellingen en presentaties met een accent op actuele ontwikkelingen in de hedendaagse beeldende kunst. De organisatie richt zich op het ontdekken van aanstormend talent maar ook gerenommeerde kunstenaars zijn welkom. Met performances, artistieke interventies, lezingen, debatten en ander kunst gerelateerde bijeenkomsten wil de Cacaofabriek een culturele ontmoetingsplaats zijn in de regio. www.cacaofabriek.nl

De Willem II Fabriek met Grafisch Atelier

Ook in Den Bosch is het een fabriek die onderdak biedt aan cultuur. Met de Willem II Fabriek heeft de stad een verzamelgebouw voor muziek en beeldende, digitale, grafische en audiovisuele kunst waarin ruimte voor tentoonstellingen, kunst gerelateerde films en lezingen, presentaties, dialoog en performances, workshops en optredens. Cross-overs en samenwerkingen staan daarbij hoog in het vaandel. De Willem II Fabriek ontwikkelt culturele activiteiten in drie tentoonstellingsruimtes. Het Grafisch Atelier vervult als annex een belangrijke rol als goed geoutilleerde broedplaats/expo-ruimte voor professionele kunstenaars en amateurkunstenaars uit heel de regio. Of deze laatste voorziening duurzaam zal blijven bestaan, hangt aan een zijden draadje gezien de vermindering van gemeentelijke subsidie en de verhoging van de huurprijzen. De Willem II Fabriek is de bruisende innovatieve culturele broedplaats waar het Noord-Brabants Museum en het SM's elders in het binnenstedelijke Bossche Museumkwartier hoge ogen gooien met een divers tentoonstellingsprogramma voor het grote publiek. www.willem2fabriek.nl

MU

Van oudsher is het Van Abbemuseum in Eindhoven met toonaangevende ontwikkelingen in de beeldende kunst natuurlijk een internationale culturele trekpleister. Een alternatief en boeiend expositieprogramma wordt daarnaast ontwikkeld door MU in Strijp-S, het voormalige fabrieksterrein van Philips. Afgelopen maaand presenteerde MU Cassils uit Los Angeles met een eerste solotentoonstelling in Europa. De tentoonstelling, *Incendiary*, onderzoekt Cassils' multidisciplinaire praktijk die een spectrum bestrijkt van performance, geluid, sculptuur, fotografie en video. De tentoonstelling is gebaseerd op Cassils' live uitgevoerde werken en de daaruit voortvloeiende performatieve voorwerpen, die smelten, trillen, flitsen en branden met een instinctieve intensiteit. De live uitvoering van *Becoming An Image* tijdens de opening was ronduit spectaculair. In cohorten van tien met ieder een hand op de schouder van de voorganger, werd het publiek een aardedonkere ruimte binnengeleid. Dan begint een krijzen en grommen dat zijn weerga niet kent en blijkt bij felle bliksemende lichtflitsen de kunstenaar een manshoog blok klei ergens in de ruimte te maltrakteren. Alleen via de 'live' foto's die de fotograaf maakt met bliksemende flitsen ziet het publiek de nabebelden op het netvlies branden. www.mu.nl

Gijs Assman

Dertien Hectare en Landgoed Stapelen

Wie wanneer dit nummer uitkomt snel is kan misschien de buitententoonstelling *Ctrl + Alt + Del, de toekomst nu* nog zien die t/m 28 juni in Bernheze plaatsvindt. Voor de achtste keer organiseert het kunstinitiatief Dertien Hectare op een aantal buitenlocaties een manifestatie waarin ditmaal 26 (deels internationale) kunstenaars inspelen op de huidige ontwikkelingen in het Brabantse landschap. Op drie locaties zijn tentoonstellingen te zien waar de kunstenaars nieuw site specifiek werk of bestaand werk tonen.

In Boxtel staat met de ontwikkeling van Kasteel Stapelen tot het Landgoed Stapelen van de paters Assumptionisten een zeer prestigieuze culturele ontwikkeling in de steigers. Deze zomer is daarbij de aftrap met de eerste expositie *Kunst op Stapel* t/m 27 september waarbij 15 kunstenaars ruimtelijk werk tentoonstellen in de Ossenwei, de boomgaard, de Dommel, de gracht en het park. De intentie is om dit iedere twee jaar te herhalen. www.dertienhectare.nl & www.kunststichtingboxtel.nl

Club Solo

Op de locatie waar voorheen Lokaal 01 was gevestigd is sinds vorig jaar Club Solo van start gegaan. Het initiatief wordt gevormd door tien kunstenaars die op vrijwillige basis een tentoonstellingsprogramma ontwikkelen met het organiseren van solotentoonstellingen en daarmee een lans willen breken voor de autonomie door het oeuvre van de kunstenaar centraal te stellen. Bijzonder element daarbij is dat Club Solo daar curatoren van het Van Abbemuseum in Eindhoven en het MhKA in Antwerpen bij betreft die op het werk van de kunstenaar reageren door een specifieke bijdrage uit hun collectie in de tentoonstelling te plaatsen zodat er een unieke dialoog ontstaat. www.clubsolo.nl

Pareltje in Oss

Een van de kleinere musea die regelmatig opvallend bijzondere tentoonstellingen op het gebied van sculptuur weten neer te zetten is het Museum Jan Cunen in Oss. Gevestigd in een schitterende monumentale negentiende-eeuwse fabrikantenvilla werkt een kordate directie aan een kwalitatief tentoonstellingsprogramma met een uitstekend educatief aanbod. Een pareltje in Brabant met kunstenaars als Paul de Reus, Maartje Korstanje, Gijs Frieling, Fransje Killaars, Jan Andriess en deze zomer tot 20 september met een overzicht van het werk van Gijs Assman. www.museumjancunen.nl